

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenredno ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. **Opravništvo**, na katero naj se blagovoljijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Vojska.

Sè slovanskega bojišča na Donavi tudi denes telegraf in časopisi dozvajajo prinesli važnih novosti. Izkazuje se pri streljanju mej jednim bregom in drugim reke Donave, da turška artilerija ne velja mnogo, celo rumunska je boljša.

V Aziji je videti, da upor v Kavkazu za hrbotom ruske armade ne bode niti silen niti dolgo trajen. Cela stvar je, po telegramu velikega kneza Mihaela, da je 1000 Čerkesov iz turških ladij pred Gudantyjem na suho stopilo, da bi kavkazke Abhaze vzdignili zoper Ruse. Ali uže so ruski kozaki poslani proti njim in jih bodo valjda kmalu uničili.

V Dobrudži so posamezni oddelki ruske vojske čez Donavo prešli in je na raznih krajih mej njimi in Turki do bojev prišlo.

Vstaši v Hercegovini so, kakor se iz Zadra poroča, veliko turško kasarno v Grabu zažgali, turški vojaki so od tam pobegnili in pustili živeža in streliva.

Turki v Vidinu se uže pripravljajo, da bodo oblegani. Osman-paša je izdal 14. t. m. ukaz, da vsak, kdor se ne more z živčjem sam oskrbeti, ima v osmih dneh mesto zapustiti. Mnogo kristijanov iz Vidina beži v Srbijo.

Zmešnjave in krize v ustavovernej stranki.

Čudni, a za nas avstrijske Slovence dobro in boljše oznanjujoči glasovi zopet prihajajo o nam protivnej nemške ustavovernej stranki in njenih voditeljnih poglavarjih. V Pešti se širi in se trdovratno te dni ohranjuje

govorica, da bode grof Andrassy odstopil, na Dunaji pak se Herbst kuja in ustavoverskemu vodstvu odpoveduje, ker je s 95 glasov proti 95 v državnem zboru zavrženo bilo to, kar je on v južno-tirolske stvari zagovarjal. Ali o vsem tem si mi mnogo govoriti ne upamo, liberalna tiskovna svoboda nas straši. Zatorej čujmo, kaj piše organ cesarjevega namestnika v sosednjem Zagrebu, vladna „Agrar Zeitung“. Ona pravi:

Nekatere politične stranke ničesa ne poznajo, pa se tudi ničesa ne nauče, celo ne, ako jim dogodjaji dajo take nauke, ki bi se lahko z roko prijeli. Taka stranka je gotovo takozvana ustavoverna stranka v Avstriji, ki je svojo popolno nezmožnost težko kje tako jasno dokazala, kakor sè svojim skupnim vedenjem proti vzhodnjemu vprašanju.

Zares se morajo ti gospodje človeku zelo smiliti. Iz početka je bil začetek in konec njih cele državniške modrosti: absolutno nič storiti. Ko so se stvari začele razvijati, viseli so, kakor trs mej pomilovanja vrednim strahom in bramabaziranjem. Denes, ko stojimo na pragu neodgodljivih dogodjajev, jim je zopet „nič delati“ geslo naše cele politike. Uzrok takega ravnanja se lahko najde, akopram se dejanju samemu ne more najti pravega imena; uzrok je ta, da bi lahko zunanji dogodjaji ustvarili stanje, ki bi črto naredilo čez račun naših ustavovercev.

Toda se stališča skupnega interesa celotne monarhije se pravo življenje kaže drugače, nego-li v glavicah teh gospodov, posebno v takih trenutkih, ko pri nas velika zunanja vprašanja trkajo na duri. V notranjem gre uže še nekaj časa s pomočjo vsakaterih za-

dosta znanih sredstev, ki vse, kar se nij zaklelo k ustavovernej stranki, smatrajo kot vladni material. Toda zunanji tok stvari, ki deluje v velikem slogu, briga se malo za te gospode in kaže urno veliko važnost onih elementov, katere se znotraj nazaj potiska, tlači in na vsak način hoče zatreti.

Nobena stvar nij bolj jasna, nego vedno uplivna razmera mej notranjo in vnanjo politiko. Taka mejsobojna razmera je naravni rezultat znotranjih odnošajev pod vednim uplivom drugih narodov in držav. So-li notranji odnošaji v državi zdravi, krepki, na trdnih podlogah, potem jej ta upliv ne škoduje, nego jej še koristi; a ko pa tega nij, ako je ves sestav države trhljen in razpadljiv, potem se kmalu zgrudi pod tem uplivom.

Ako ustavoverna stranka zabranjuje Avstriji vsako samostojno politiko, to je pač najjasnejša samoizpoved o slabosti te stranke. Cele narode so tlačili, podvezali so državnemu telesu najkrepkejšje žile, da bi poginili, — a zdaj je naenkrat državi treba, da se vsklone, da urno in energično dela! Ali hočejo zdaj gospodje priznati, kako so nezmožni, kako si ne vedo nobenega sveta? Nikakor ne, naj se zgadja zunaj, kar se hoče, Avstrija se ne sme geniti, da ne bode njeno gospodarstvo v nevarnosti. Gospodje pa so toliko pametni, da zamolčujejo, da taka nedelavnost nij mogoča, da Avstrija v očigled dogodjajev mora pojmiti svoj interes.

Da, razmera mej vnanjo in notranjo politiko se kaže na osodepolni način. Ona stranka, ki narode ščuje na narode, ki narode tlači, ona stranka, katere uspeh je splošno bolehanje, ta stranka

Inter.

Prižigalec.

(Roman, v angleškem spisala Miss M. Cummins, poslovenil J.)

Drugi del.

Deveto poglavje.

(Daje.)

„Opazila sem, da so strežaji nama jako postrežljivi,“ rekla je Emilija. „Kaj mislite, da jih je Jerica na skrivnem podkupila?“

„Pravi da ne,“ odgovorila je Neta. „Jerica! kaj mi niste enako rekli, ko sem enako primerjala njegovo uljudnost proti meni in proti vam? Kaj mi niste rekli, da niti doktor niti nobeden izmed vas nij nikdar kaj dal?“

„Gotovo,“ odvrnila je Jerica, „nama tako zelo streže iz lastnega nagiba in brez dobička; mislim pa, da vpliva nanj le Emilija in njegova želja, da bi jej postregel.“

„To ne more biti,“ rekla je Neta, ter je svoje besede povdarjala skrivnostno majaje

glavo. „Začaran je. Vi, Jerica ste ga začarali in še denes bom posvarila Petra.“

Tako govorivši so prišle v kot družbine dvorane, kjer ste stari gospe Grysworthova in Jeremijeva sedeli na naslonjači, ter se živo mej soboj pogovarjali; Helena pa je bila ravno z očetom se vrnila s sprehoda ter se pogovarjala z njim in nekim gospodom Petran-courtom, ki je bil ta večer došel iz Novega Jorka.

Gospe na zofi ste se umaknili in Emilija in Jerica ste se vsedli k njima. Sedaj pa sedaj je gospa Grysworthova nevoljno ozirala se na kup otrok na drugej strani dvorane, ki so s svojim kricanjem motili njen govor in jej tudi nijso dopuščali razumeti svojih sosed. Tudi Jerica se je nazadnje tako močno zanimala za otroke, da nij več slišala polovice bistrumnih šal in vsega blebetanja, s katerim je Neta kratkočasila družbo.

„Idite, Jerica! idite tja in igrajte z otroci,“ rekla je Neta nazadnje. „Vem, da bi radi.“

„Rada bi storila konec njihovi igri!“ odgovorila je Jerica. Na vitez zlovoljna beseda, katero moramo razjasniti. Pet ali šest pisano in čudovito oblečenih otrok, katerih matere so v predvežji sem ter tja posedale in katerih strežnice so kosile, se je bilo zbralo krog ravno došle deklice, ter so jej na vso moč nagajali. Njena oblačilca, če ravno iz dragega blaga, so se jej kaj slabo podajala ter so bila blezo od potovanja nekoliko poškodovana. Njeno krilo iz črne svilenine (otrok je nosil obleko žalovanja) bilo je prekratko, dosta krajše od njenih spodnjih kikelj; in vsa nje prikazen je pričala, da so jo močno zanemarjali ali njeni starši ali njeni varuhi. Ko je Jerica vsled nevolje gospe Grysworthove prvokrat ozrla se na kup otrok, stala je ta mala deklica sredi njih ter je vsa v zadregi gledala krog sebe, kot da bi rada utekla. Tega pa so jej branili otroci ter so jo neprestano mučili z vprašanji, katerih vsako je izbudilo glasni posmeh; smijala se le nij majhena deklica, ki se je držala kot se bi hotela sedaj pa sedaj zajo-

se ve da, ne more želeči, da bi svojo modrost pokazala v ognji inostranskih razmer.

Italija in mačja njena politika.

Tržaška „Edinost“ piše pod tem naslovom:

Kedor je italijansko zgodovino bral, spominjal se bode, da veje iz vseh stavkov tihotapnost in zavratnost. V novejšem času devetnajstega stoletja pa je dosegla Italija v tihotapnej stroki vrhunec in še ne misli odstopiti od svoje mačje politike. Od leta 1848 do današnjega dne vleče se tihotapnost in perfidija ko rudeča nit v vseh njenih delih in početjih. Italijani bi bili še danes majheno pijemonteško kraljestvo, ako bi ne bili pomagali Francozje in Nemci. Dokazano je, da se niso stoletja junško branili ali vselej tepeni bili in sicer tako, da njih zgodovina niti ene bitke v prid Italije ne zaznamova. Kakor hitro je imela kaka sosednja država vojno, po so mačje odtrgali kos sosedove zemlje, da se povekša Italija. Avstrija je v nesrečnih vojnah leta 1859 in 1866 izgubila dve veliki deželi v Italiji, nam ko sodbodoljubnim Slovanom nij žal za-nje, ker sami spoznavamo, da je svoj pri svojem naj bolj zadovoljen; ali vendar moramo s pravega stališča povzdigniti glas, ker se mej italijanskimi rogovileži zopet čuje pohlepnost po nekaterih delih Avstrije.

Gotovi smo, ako se na jugu stvar Avstriji nevgodno zasuje in Avstrija morda zaplete v vojno, kar je pri naših kolovodjih navadna stvar, ker jih strankarstvo v pogubo vodi, stegne Italija svojo mačjo taco po Trentinu. Tudi na Trst in Istrijo ima okus, to da, dokler Slovani v teh krajih prebivajo, nij se treba bati, vse za orožje zgrabi in bode predrzni napad hudo maščevalo. Naj ne pozabi vlada Slovanov v sedanjem času, ker v sili in potrebi se rado nasprotuje in to nij čudno, ako se prej z narodom po hlapčevsko dela. Mej italijansko stranko se vedno želje ponavljajo ter se na skrivnem tudi marljivo dela na to, da po skrivnih pripravah, ko pride ugoden čas, pripomorejo obilo patrijoti v Trstu, da Italija Avstriji na škodo zraste; to uže vrabci na strehi vedo, le vlada ne. Ako se bodo dunajski kolovodje vedno železnih podplatov držali in Slované še dalje tlačili, ne prinese to Avstriji dobrega sadu, pač pa se

imamo nadejati časov, kakoršne smo imeli leta 59 in 66, ko so naši sovražniki državo zmanjšali.

Dokler bo rasel Avstriji germansko-pruski greben in jo bode objedal magjarski rak, venela bode in hiral na sušici, edini krepki živci Slovanstva jo bodo po konci držali, da se ohrani. Bridke skušnje imamo Slovani ta in onkraj Litave, srbski najveljavnejši mož vene za železnim zapahom smrdljive tamnice, Magjari, zvesti prijatelji barbarstva, delajo s srbskim očetom po turško, dokazov nemajo, zakaj so ga v ječo vrgli, očitajo mu veleizdajstvo, in vendar mu ne privoščijo mej svojo družino živeti in čisti zrak vživati. Kje se to godi? Morda v Arabiji? Ne! To je v turškeji Magjariji, kjer se derviši in Magjari poljubljajo na sramoto vsega izobraženega sveta. Slovani! trpimo, saj smo zaradi svoje potrpežljivosti sami temu krivi, saj se bliža tudi nam lepši čas, saj še nij vseh dni konec. Ko bo pa država v nevarnosti, skočimo, branimo se svojimi životi, da ne odtrga pohlepna Italija niti kosca slovenske zemlje.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 17. maja.

Iz *Gradca* se javlja, da je policija preiskavala 15. t. m. prostore italijanskih študentov društva in sobe več italijanskih univerznih študentov. Kakovo zaroto tu slutijo, nij še izvestno menda.

Razkol je mej *ustavoverci*! Iz Dunaja namreč poročajo, da je vodja ustavoverne stranke, dr. Herbst odložil prvomestništvo v klub levice zavoljo tega, ker so neki udje glasovali v vprašanji odločitve južnega Tirola proti njemu. Južnotirolski poslanci pak, ki so tudi z ustavoverci hodili, hote mandate položiti. Vse lepo!

V *ogerskem* zboru je skrajni magjarski levčar Helfy interpeliral bil glede prihodkov v Rumuniji, ali vlada ne misli, da je uže čas prišel, da se odločno postavi proti stvarem in v sporazumu z drugimi vlastmi (s Turčijo. Ur.) vzdržuje pariški traktat. Tisza mu je odgovarjal, da na Rumunijo nij nobenega napada, ker so Rusi z dovoljenjem Rumunije vmarširali; tudi pariški traktat Rumunije ne nevtralizira, in vprašanje je, če bi tako nevtraliziranje za Avstro-Ogersko dobro bilo. Na daljše opombe Helfyjeve pravi Tisza, da nobena vlada ne more v parlamentu naukov sprejemati, kako naj se v vnanjej politiki vede. Če bode v

manjšini ostala, bode oni prevzel vladanje, ki bode imel zaupanje zbornice. (To je precej grobo.)

Vnanje države.

Rumunska zbornica je 16. t. m. glasovala za deset milijonov kredita, da se vzdrži armada.

Poljski grof Platen iz Zuriha piše v novinah „Défense“ oklic, v katerem pravi, da bi vsaka revolucionarna vstaja na Poljskem zdaj le protivnikom poljske stvari koristila.

Kaj bodo *Angleži* storili, ali bodo nevtralni ostali, ali proti Rusom v vojno segli, nihče še ne ve. Dozdaj je vlado zadržala od vojne liberalna Gladstonova opozicija. Ali kedaj bodo rekli, da so „angleški interesi v nevarnosti“, to nij vidno. Zdaj bodo skušali Avstrijo pridobivati. Bog jo varuj družbe teh največjih sebičnjakov vsega sveta!

Francosko ministerstvo je dalo svojo ostavko zaradi nesporazumljenja, katero vlada v pravici notranje politike z MacMahonom. O čem je bil ta prepir mej predsednikom republike in mej ministri, tega nam telegraf še ne poroča. Valjda so kake nevesele intrige.

V *Rim* je prišlo več nemških škofov, ki se hote z vatikanom posvetovati, kako zadržati se nasproti nemški vladi in glede administrativnih izprememb v dijecezh svojih.

O *Bismarku* se piše iz Rima, da tam nemški diplomatje pripovedujejo, da zavoljo tega odstopa, ker „kulturne borbe“ zoper katoličane nečijo na pruskem dvoru več nadaljevati, Bismark pa neče in ne more nazaj.

Dopisi.

Iz Gorice 16. maja [Izv. dop.] Zares ne vem, kaj bi poročal, da bi se dopalo tudi g. drž. pravdniku, ker zadnji moj dopis iz Gorice je prouzročil, kakor ste nam iz Ljubljane naznanili — konfiskacijo „Slov. Naroda!“ Začenjam torej pri vremenu, akopram bi g. drž. pravdnik nam vsem in gotovo tudi Ljubljancem jako ustregel, ko bi to vedno deževno vreme konfisciral in nam potrebnega solnca po §§. x ali y privoščil. Vsaj človek je uže sam na-se jezen, videč vedno oblačno nebo in gotovo je tudi vreme nekaj uzrok konfiskacije sobotne številke „Slov. Naroda.“ Naš kmet se vedno jezi, črešnja noče popolnem dozoreti, katera mu je prvi up, vedoč da jo Dunajčanje dobro plačajo.

A uže na vinske razstavi v Dorenbergu je bila tudi prva letošnja črešnja razstavljen. Denes stane kilo črešenj 80 novcev, a cena

kati. Ali je ta prizor spominjal Jerico na lastne skušnje, ali pa je izbujal le njeno občno sočutje z zatiranci, mogla nij obrniti oči od male družbe otroške. Ko je Neta ravno počela govoriti o njej tako priljubljenem predmetu, — namreč o gospodu Filipu in njegovem nerazumljivem vedenji, — skočila je Jerica s sedeža vskliknivši: „Tega otroka ne smejo tako mučiti!“ ter je letela prek sobe, da bi ga oprostila.

Neta se je prisrčno zasmijala, da je Jerica bila tako razsrdena in jezna, in da je skusila izvršiti svoj blagosrčni namen; ker se je zdelo vsem čudno, da je sama in nagloma stopala preko velike in napolnene sobane, povpraševali so se po uzroku vsi v krogu, katerega je zapustila; tako je nenavzoča postala nevedoma predmet njih pogovora.

„Neta, kaj pa je,“ vprašala je gospa Grysworthova; „kje pa je Jerica?“

„Veste stara mama! šla je potegniti se za majheno, tako čudovito deklico tam le.“

„Kaj je ona, ki je delala tak šum?“

„Ne, to res ne; a zdi se mi, da je bila povod temu.“

„Ne vsaka devotka,“ opazila je Helena, „bi ne šla preko velike dvorane tako prijetno kot Jerica.“

„Čudovito lepe postave je,“ rekla je gospa Grysworthova, „in zna hoditi; dan današnji kaj redka prikazen.“

„Kaj dobro olikana devotka je, opazil je doktor Grysworth, ki je pazljivo ogledoval Jerico, prek sobe gredečo; sedaj pa slišavši o njej govoriti obrnil se je k družbi, da bi se vtaknil v njeno razsojanje. „A prava skrivnost da na prvi pogled spoznamo v njej olikano gospo, je, da se obnaša nenavadno spoštljivo; kajti še sluti ne, da jo drugi opazujejo, in tudi ne želi, da bi jo opazovali, in zato se vede popolnem naravno. Kaj ne Helena? kaj lepo se nosi; želel bi, da bi se ti ravnala po gospici Flintovi, ter se tako oblačila. Nič ne more biti okusnejše.“

„Ali bi bolj varovalo tvojo mošnjo,“ pošeptala je Neta; „Jerica se nosi jako priprosto.“

„Kot se nosi gospica Flintova, to bi se ne podajalo gospici Grysworthovi,“ rekla je novošegna gospa Petrancourtova, o pravem času pristopivši, da je slišala besede doktorjeve. „Vaša hči, čestiti gospodine! je kaj plemenita bliščeča prikazen, katerej se mnogo lišpa mnogo podaja.“

„Gospa Petrancourtova! to se podaja tudi čenči kake lišparke. Vendar imate v nekojem smislu prav. Ti devotki niste si dovolj podobni, da bi bili enaki druga drugej, ko se bi njuna oblačila tudi vjemala s kitajsko natančnostjo.“

„Enaki biti druga drugej! vi vendar ne bode te želeli, da bi vaša hči bila popolna podobna devotke, katera nema polovice njene mičnosti?“

„Kaj vi tako natanko poznate gospico Flintovo?“

„Nikakor ne. A gospica Neta mi jo je pokazala pri čaji kot svojo dobro prijateljico.“

„Potem, gospa! mi ne zamerite, če pravim, da ne morete imeti pojma o njenej mičnosti, ki se ve da se ne kaže na površji.“

črešnji hitro pada in če bog da v 14 dneh jih bomo zebali kilo za poštenih 10 soldov. Dorenberško vino je izpoznala dotična komisija, ki je došla kljub slabemu vremenu nekaj iz Gorice in nekaj iz Vipave za izvrstno vino. Po izreku dotičnih gospodov strokovnjakov je Dorenberška božja kapljica prav za butleže in se sme meriti s slavnim Vöslaverjem. Sploh je bila razstava in zabava v narodnem duhu — pa dobro smo se imeli. Zunaj je bilo se ve da oblačno, a kedaj se pošten Slovenec dežja boji, a v dvorani smo pa oblake preganjali z buteljami Dorenberške vinske razstave ter radost se je brala na obrazu slehernega, akoravno...

Oni, ki so se razstave udeležili ne potrebujejo pojasnil, tedaj dovelj o tem.

Pevsko društvo „Slavec“ je imelo sijajen uspeh na Brežini minoli četrtek in čudim se, da jedini slovenski dnevnik nema ne enega prijatelja v onih krajih, da bi mu, oziroma slovenskemu narodu poročal o tej važnej narodnej zabavi. Vaš dopisnik žalibog nij bil navzočen, a vendar vam smelo poročam, kar mi je prijatelj povedal. Ljudstva je bilo došlo nepričakovano polno iz okolice, Gorice in Trsta. Kraj kjer je bil koncert, bil je okinčan z narodnimi trobojnicami; Šent Ivanski pevci došli so s svojo zastavo; „Slavčev“ petje je bilo izvrstno in govor urednika „Soče“ g. V. Dolenc bil je z navdušenjem sprejet od občinstva. In prav ima govornik, poudarja da petje naj družijo veliki zarod slovanski. Prav s petjem se največ doseže na narodnem polju; pesen milo doneča omehčava trdovratno srce zagrizenega renegata in opominja ga, da ga je mati Slava rodila. V petji se bratijo sinovi Slave: Rus, Čeh, Hrvat, Srb, Slovenec se v petji spoznavajo, da so sinovi velike jedne matere Slave, jednega duha, jedne krvi.

Zato pa bilo bi kaj izvrstno in pospešilo bi naroden napredek, ako bi se osnoval velik slovanski koncert v sredini Slovenije, v Ljubljani. Tu imajo naši bratje Hrvatje blizu in če so se udeležili pred nedavnim koncerta „Geselligkeitscluba“ v Brežicah, bodo gotovo radostno sprejeli povabilo tako rekoč cele Slovenije. Tu ne morem zamolčati, da ne okaram slavnega pevskega društva v Krškem, pustivši se od nemškega društva v Brežicah prehiteti. Ves drugačen uspeh bi se dosegel z

združenimi brati Hrvati v Krškem, kjer je lepo število vrlih dolenskih slavčkov.

Domače stvari.

— (Dramatično društvo) ima, kakor že naznanjeno, denes 18. maja popoldne ob 6. uri občni zbor v čitalnici. Ljubljanski udje, katerim mora na obstanku slovenskega gledališča mnogo ležeti biti, naj ne zamude udeležiti se zbora.

— (Ljubljanski „Sokol“) je dobil povabilo iz Varaždina k slavnosti posvečenja zastave tamošnjega pevskega društva. Ako se kdo od „Sokolov“ hoče tega povabila udeležiti, naj se oglasi pri g. S. Nollju.

— (Imenovanja.) Konceptni praktikant mejni grof Marenci je imenovan za prov. vladnega koncipista na Kranjskem. Za davkarske adjunkte v XI. razredu na Kranjskem so imenovani praktikanti F. Martinčič, V. Knific, L. Apé, A. Košar, Jarnej Kilar in Franc Saiz. (Sic! Ali jezikovo vprašanje je po tej pisavi, ali je ta mož „Zajec“ ali je „sajec“. Oboje je lahko.)

— (Mariborska čitalnica) napravi 20. t. m. na binkoštni pondeljek zvečer ob 8. uri veselico s sledečim programom: 1. Overture k operi Nabuhodonosor. 2. Dekliške pesni — besede Baptistove, vglasbil dr. B. Ipavic. 3. Komad na glasoviru. 4. Želje, samospjev Nedvedov. 5. Čakanje, besede Pajkove. 6. Pri vodici, besede Tomanove, vglasbil dr. B. Ipavic. 7. Izbrane arije (Potpourri) iz opere „Fanchon de Gounod in 8. Hči na grobu matere, vglasbil Hajdrih. Po dokončanem programu je ples. K tej veselici č. gg. članove in vpeljene uljudno vabi Odbor.

Razne vesti.

* (Hiša v torbi.) Mej znamenitimi stvarmi, ki pridejo v Pariško razstavo, je popotna torba, bolj velika, v kateri je naložena hiša, postelja in divan. Vsi deli hiše so iz kavčuka, ki se lahko narazen vzamejo. Posteljo in divan napolni se sapo.

* (Pred porotniki) se je v Milani umoril nek hudodelnik, kateri je bil obsojen zaradi cestnega ropu na 20 let teškega dela s tem, da je po zaslišani sodbi urno izvel oster nož izpod obleke, prsa odpel in se trikrat zabodel.

* (Redka poroka.) V Torinu je slep 22 letni mladenič živel od pomoči svojega strica in igranja na glasoviru ob nedeljah v gostilnah. Nekega dne gre po navadi iz sta-

novanja čez ulico, pade ter je bil pvožen. V istem hipu pride na ono mesto neko gluho-nemo dekle, pomaga njega v hišo spraviti, ter je imela toliko usmiljenja, da mu je ves čas mej boleznijo stregla. Mladenič je ozdravil in se zaročil z gluhonemim dekletom.

Národno-gospodarske stvari.

Ne preganjajte koristnih ptičev!

Od vseh stranij dežele sliši se pritožba, da se nikakor ne izvršuje postava, katero je napravil naš deželni zbor za varstvo kmetijstvu koristnih ptičev, da se vedno lové in celo uže v gnejsdu mladiče podušijo. Morda bo kratek poduk, katerega tukaj pišemo, pojasnil veliko važnost in korist ptičev za kmetijstvo in gozdarstvo in tako pripomogel, da ljudstvo neha preganjati svojega velikega prijatelja. Čujte, kaj delajo ljubi ptiči!

Da moremo dobro preudariti važnost ptičev, moramo pogledati, kaj da počno in s čim se redé. Večina ptičev se redi skoro le z mrčesi, sploh z mesovjem in le malo jih je, ki se redé od rastlin. V naravi nahajamo velikansko, skoro brezbrojno število različnih živalic, katere se redé od rastlinstva. Ko bi morda narava ne bila vstvarila zopet drugih živalic, katere bi jih preganjale in pokončevale, bi se stransko pomnožile in bi mogle hudo škodovati v veliki naravi. Prav ptiči so, katere bi smeli imenovati čuvaje in vojščake, ki lové in moré mnogobrojne škodljive mrčese v naravi. Da, ko bi ptičev ne bilo, ne bi mogle rasti rastline, ki dajo glavni živež ljudem. To je njih namen in naloga, za to so vstvarjeni.

Poglejmo le, kako so uže vstvarjeni s perotnicami, kako urno se dvignejo v zrak, kako močen želodec imajo, kako hitro in obilno se množe itd.

Žalibog! da sedaj ne morejo skrbni stražniki zadostno preganjati hudih kmetijstvu škodljivih sovražnikov, kakor se slišijo žalostne tožbe iz vseh krajev, da hočejo mrčesi cele gozde pokončati. V opreseninskih vrtnih se trudi marljivi vrtnar, da bi iz zelišč pregnal požrešne gosenice, prav tako, da bi obvaroval sadno drevje, na katerem nahaja cele kepe in trume goseničnih zalog. Koliko nam ne škoduje hudobni keber (hrošč), ki pokončava popke in perje dreves, potem pa kot črv spodjeda rastlinske korenine in stransko škodo dela. Nič manj škodljive so bolhe, žitne muhe, žitni metuljčki; prav tako borov prelec, ki poslednji je v pret. stoletji uže več milijonov borov pokončal. Kako škodljivi so metulji in njih gosenice, listne uši, muhe, ose, kobilice, polži, gliste, črvi, brenceljni, vedo naši gospodarji prav dobro.

Kje pa imamo iskati uzrok temu, da se vedno močnejše širijo mrčesi? Gotovo v tem,

„Gospodine! vi tedaj priznate, da se vam ne dozdeva lepa?“

„Da resnico povem, nikdar nijsem mislil na to. Prašajte Petrancourta, ta zna o tem razsoditi, kar mu sploh priznavajo.“

In doktor se je prikupljivo priklonil gospe, ki je bila oni čas, ko jo je njen mož snubil, kraljica vseh lepotic.

„Prašala ga bodem pri priliki, a stoji tako blizu slepe gospe. Teta gospice Flintove, kaj ne?“

To so se pogovarjali na pol tiho, da bi ne slišala Emilija. Drugi se pa nijso posebno menili za njeno navzočnost, kajti gospa Grysworthova je počela o Jerici govoriti brez ovinkov ter je rekla ravno ta trenotek:

„Videti jo je treba v posebnih razmerah, da smo ginjeni njene lepote, kot sem jo videla n. pr. jaz včeraj, ko se je vrnila ravno s sprehoda in je njeno lice gorelo radosti; ali kadar se živo zanima za navdušenega govornika; ali kadar je njeno srce nenadoma ginjeno in jej solze zalijejo oči, iz katerih se blišči vsa njena duša.“

„No, no, stara mama!“ rekla je Neta. „Ti si pač popolna govornica.“

„Taka je gospica Jerica pri takih okolščinah. Oh! ena je deva prav po mojem srci.“

„Po vaših besedah mora biti pač ljubehnjiva mlada gospa,“ rekla je gospa Petrancourtova, „moramo se vendar ž njo seznaniti.“

„Prepričali se bodete, da nij nikakor podobna večini mladih gospe, ki jih nahajate v novošegnih veselih krogih. Ponoviti vam moram, kar pravi Horacij Willard o njej. Ta je kaj olikan mož in imeniten učenjak; njegova sodba nekaj velja. Bival je štirinajst dni v gostilni pri Zedinjenih državah ter je po priliki prihajal sem nas obiskat. Zadnji dan, ko je zapustil Saratogo, je prišel še enkrat k meni ter je rekel: „Kje pa je gospica Flintova? Moram se še enkrat živo pogovarjati ž njo, predno odpotujem. Zares prijetno je biti pri tej mladej gospe, ker se blezo prav nič ne priganja, da bi me kratkočasila, ali tudi ne pričakuje od moje strani, da bi jo jaz kratkočasil. To je ena izmed redkih devok, ki ni-

kdar ne govore, razen če imajo kaj povedati.“

— Kako je znala vmiriti one otroke!“

Gospod Petrancourt se je ozrl za očmi gospe Grysworthove.

„Kaj je ta ona mlada gospa, o katerej ste govorili?“ vprašal je.

„Ona-le z velikimi očmi in tako krasnimi lasmi? Opazil sem jo uže pred nekaterim časom.“

„Da, ona, ki govori z majheno deklico v črni obleki.“

„Gospa Grysworthova!“ rekel je doktor Jeremija skozi dolgo odprto okno in vstopivši je nadaljeval: „Pravim, vi znate ceniti našo Jerico. Kaj ne, da nijsem preveč hvalil njene zdrave pameti in razumnosti?“

„Doktor, na pol dovolj ne. Gospica Jerica je krasna devotka in tudi kaj blaga, dozdeva se mi.“

„Dobro!“ vzkliknil je doktor; „vedel nijsem, da dobro srce tudi cenijo tukajšnji krogi. A če se spleča trud, govoriti o blagem, milem srci, povedal bi vam nekaj, kar vem o tej devotki.“

(Dalje prih.)

da ljudje prehudo lové in moré pridne ptiče; vse hoče imeti posebno jeseni zraven polente še pečenih ali ocvrtih ptičev! Koliko tisoč, celo milijonov ptičev polovijo požrešni ptičarji vsako jesen, posebno v južnih deželah; pa tudi druge gredo hudobni otroci, razdero gnjezda in polove mladiče. In kaj reko starši takim otrokom? Pohvalijo jih in pomagajo jim v nemnem ravnanju, ker jim kupijo limanic in drugih priprav potrebnih pri lovu ptičev. Naj bi narodni učitelji in prav tako častiti duhovniki svarili mladino in ji pojasnili veliko važnost ptičev, da bi vsaj ptičev po gnjezdih ne preganjali, čeravno bi morali celo zato skrbeti, da bi ubogim ptičem napravljali umetne valivnice, kakor to uže v nekaterih krajih delajo ter tako zdatno pomagajo k hitrejšemu razširjevanju ljubih ptič, ker sila in strašna škoda, katero so jim storili raznovrstni mrčesi, jih je izučila in prepričala o potrebi varstva ptičev. Naj omenimo nekaterih števil, katere kažejo grozno škodo, kakoršno so učinili različni mrčesi. Leta 1837 so gosenice čez 800 oralov gozda na Nemškem pokončale in vlada je potrosila čez 2000 gld., da so polovili vsaj večino požrešnih gosenic. Travná gosenica je pred nekoliko leti v severni Ameriki silovito mnogo trave pokončala, tako, da so morali iz Angleškega dobivati potrebno množina sena.

Kolike škode ne napravlja gozdni keber v gozdih na Češkem; uže več tisoč oralov je pokončanih in le z največim trudom, z velikimi stroški bo mogoče obraniti ostali gozd pred vničanjem. Navedli bomo posamezne tiče, ki so posebno koristni.

Vsem dobro znana senica je posebno veliko vredna, ker nas tudi po zimi ne zapusti in celo leto netrudljivo pokončuje dokaj škodljivih mrčesov. One se hranijo večji del od žužkov, posebno od metuljevih jajc in požirajo nevidljiva jajčica škodljivega zavijača po drevesnih popkih in mladikah. One iščejo tudi v listji skritih gosenic glogovega belina in drugih sadnemu drevju škodljivih mrčesov; tudi ličinke jabelčenga rilčkarja najdejo na jabelčnem cvetju. Senice se zelo hitro množé, ker valé po dvakrat v letu. Pa tudi kaj posebno marljive so, ker ena sama senica v letu pokonča do 30.000 mrčesov.

V neki vrtnarski kolibi so bile tri velike rože, na katerih je bilo par tisoč listnih uši. V kolibo so spustili senico, ki je v treh urah vse uši polovila in rože oprostila požrešnih prisiljenecv.

Škrjanec pridno pobira žužke po njivah na pr. pšenične sovke, listne ose, skočne hrošče, ozimenske sovke.

Kako hudobni in požrešni so tedaj nekateri ljudje, ki lové škrjance in nekateri požeruhi naročujejo vloviti več sto škrjancev, da si pripravijo dobro jedilo „škrjančjih jezikov.“

Takim bi pač smeli očitati surovost in ostudno požrešnost, ker sto drugih stvari je na svetu za napravo potrebne živeža.

Strnard pobira posebno ob času valjenja dokaj škodljivih mrčesov.

Cipe, muhovčiki in pastaričice so prav koristne živalice. Kako pridna je pastaričica, ki neutrudljivo sledi za plugom po polji, kder pobira ličinke izoranih žužkov.

Rujavi srakoper pobira tudi večje žužke n. pr. hrošče, kobilice.

Prav tako so koristni kosi, kobilarji.

Slavec, tašica, rudečorepka, penice, vse te se redé skoro le od žužkov, ter polove dokaj sadji zelo škodljivih rilčkarjev.

Kraljiček živi večidel od jajčic različnih žužkov.

Škorec sicer nas zapusti čez zimo, vendar k nam uže zgodaj spomladi priroma ter si tukaj dela gnjezda in vali jajčica. Škorec pobira hrošče, pa tudi polže in gosenice. Res je, da tudi po črešnji seže, vendar je to mala odškodnina za njegov trud in veliko korist.

Prav koristni so brglezi, ki še tako majheno razpoko po drevesnih vejah marljivo preiščejo in zalego žužkov poberejo.

Lastovice pokončajo prav veliko letčih žužkov, katerih drugi tiči ne lové.

Od večjih ptič omenimo postovko, ki se hrani od miši in večjih žužkov. Prav koristen je tudi busard, ki zelo mnogo miši požre. Pravijo, da vsak busard potrebuje na leto najmanj 7 do 8000 miši ako hoče živeti; on je še celo tako požrežen, kadar je dosti miši, da jih celo po 30 na dan poje.

Večkrat so našli v želodcu busarda po 30 miši. Po nekaterih krajih, kadar je bilo prav veliko miši, prišle so cele trope busardov in kmalu so bile miši pregnane in pokončane.

Tudi s o v e pokončujejo miši ter se hranijo od ponočnih žužkov in celo od podgan.

Ena sama sova potrebuje v enem letu po 2000 do 3000 miši. Sove so kaj rade po gozdih, za to so pa posebno gozdarjem koristne.

Žolne se redé le od žužkov. One izdolbujejo luknje in sè svojim ostrim spicastim jezikom privlečejo dokaj različnih lesnih črvov in grizlic.

Ker so zelo urne in spretné v plezanji, morejo lahko vjeti one mrčese in žužke, ki so v lesovju sploh gozdom zelo nevarni in do katerih nobena druga ptica priti ne more.

Kukovica zatira posebno kosmate žužke, katerih skoro noben drug ptič zobati ne more. Pač mora kukovičin želodec biti zelo velik in čvrst, da more prekuhati toliko kosmatih gosenic, ki imajo mnogo neprebavljivih snovi. Kukovica je za vse poljedelce, posebno pa za gozdarje zelo koristna ptica, ker prav kosmate gosenice so naj nevarnejše sadnim in gozdnim drevesom. Prav kukovica je, katera pokončuje gozdom zelo nevarne mrčese: smerečji prelec, borov prelec, zlatoritka, prstenica, sprehodni prelec, čegar gosenica cele veje do golega obere. Ko ne bi bilo kukovic več, bi tako škodljive gosenice kmalu v prevelikem številu pokončale naša sadna in gozdna drevesa.

(Konec prih.)

Evropa.

15. maja:

Avropa. Förster, Wornig iz Dunaja. — Müller iz Trsta.

Pri Slonu: grof Ungent iz Trsta. — Gorišek iz Kresnic. — Domicel iz Črnega vrha. — Besler iz Pulja. — Jana iz Benetk. — Dralka iz Ratec.

Pri samcih: Braida iz Dunaja. — pl. Vicari iz Beljaka. — Fichtel iz Dunaja. — Oberdeutschman iz Kočevja. — Wetzel iz Dunaja. — pl. Vesteneck iz Litje. — Killer iz Kranja.

Dunajska borza 17. maja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	58 gld.	—	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	63	"	90
Zlata renta	69	"	70
1860 drž. posojilo	106	"	80
Akcije narodne banke	767	"	—
Kreditne akcije	134	"	40
London	129	"	—
Napol.	10	"	34 1/2
C. a. cekini	6	"	16
Srebro	113	"	30
Državne marke	63	"	45

Dražba za zidarje!

V **Sovodnjah** pri **Gorici** se bode zvišal stolp cerkve. Delo je cenjeno na 2891 gld. Dotični načrt in natančni pogoji so razpostavljeni v pisarnici podpisane županije. Dražba za prevzete tega dela bode **1. junija** v županskem uradu v **Sovodnjah** od 9. do 12. ure zjutraj. (127—2)

Županstvo v Sovodnjah.

Darila za birmo

in vsak dan (128—1)

sladoled

in

ledene baissese

(čisto nove)

priporoča **Rudolf Kirbis**, sladničar, v Ljubljani, kongresni trg.

Tudi narcobe na ven se takej izvršujejo.

Praktična in sploh priljubljena

darila za birmo,

ure na povoljno izbiranje po jako nizkih cenah, zlate ure za dame od 22 gold. in višje, srebrne remonteir-ure od 14 gold. in zlate remonteir-ure od 58 gold. in višje priporoča

Nikolaj Rudholzer,

urar in optikar, c. kr. liferant ur, (121—2) kongresni trg, št. 8.

Anatherinova ustna voda in zobni prašek

izdeljuje **Gabriel Piccoli**, lekar na dunajske cesti v Ljubljani. Tudi najboljši in najcenejši pripomoček za čiščenje ust.
1 škatljica zobnega praška . . . 40 kr.
1 steklenica ustne vode . . . 60 kr.
(13—47)

vsem bolnim moč in zdravje brez leka

in brez stroškov po izvrstni

Revalesscière du Barry

v Londonu.

30 let uže je naj bolezn, ki bi je ne bila ozdravila ta prijetna zdravilna hrana, pri odraslih in otrocih brez medicin in stroškov; zdravi vse bolezni v želodcu, na živcih, dalje prsne, i na jetrah; žleze, na duhu, bolečine v ledvicah, jetiko, kašelj, neprebavljenje, zaprtje, prehlajenje, nespanje, slabosti, zlato žilo, vodenico, urzlico, vrtoglavje, silenje krvi v glavo, šumenje v ušesih, slabosti in blevanje pri nosečih, otožnost, diabet, trganje, shujšanje, bledico in prehlajenje; posebno se priporoča za dojenca in je bolj, nego dojnično mleko. — Izkaz iz maj 80.000 sprideval zdravih, brez vsake medicine, mej njimi spridevala profesorja Dr. Wurzerja, g. F. V. Beneka, pravega profesorja medicine na vseučilišču v Mariboru, zdravilnega svetnika Dr. Angelsteina, Dr. Shorelanda, Mr. Campbella, prof. Dr. Dédé, Dr. Uré, grofinje Castle Stuart, Markize de Brehan a mnogo drugih imenitnih osob, se razpošiljava na posebno zahtevanje zastoj.

Kratki izkaz iz 80.000 spridevalov.

Spridevalo št. 73.670.

Spridevalo zdravilnega svetnika Dr. Wurzerja, Bonn, 10. jul. 1852.

Revalesscière Du Barry v mnogih slučajih nagradi vsa zdravila. Posebno koristna je pri dristi in grizi, dalje pri sesalnih in obistnih boleznih a t. d. pri kamnju, pri prisadljivem a bolehnem draženju v sešini cevi, zaprtju, pri bolehnem bolenju v obistih in mehurji, trganje v mehurji i. t. d. — Najbolje in iz neprecenljivo sredstvo ne samo pri vratnih in prsnih boleznih, ampak tudi pri pljučnici in sušenju v grlu. (L. S.) Rud. Wurzer, zdravilni svetovalec in člen mnogo učenih društev.

Winchester, Angleško, 3. decembra 1842.

Vaša izvrstna Revalesscière je ozdravila večletne in nevarnostne prikazni, trebušnih bolezni, zaprtja, bozne čutnice in vodenico. Prepričal sem se sam gledé vašega zdravila, ter vas toplo vsakemu priporočam. James Shoreland, ranocelnik, 96. polka. Izkusnja tajnega sanitetnega svetovalca gosp. Dr. Angelsteina.

Berolin, 6. maja 1856.

Ponavljaje izrekam gledé Revalesscière du Barry vsestransko, najbolje spridevalo.

Dr. Angelstein, tajni sanit. svetovalec.

Spridevalo št. 76.921.

Obergimpenn, (Badensko), 22. aprila 1872.

Moj patient, ki je uže bolehal 8 tednov za strašnimi bolečinami vnetic jeter, ter ničesar použiti nij mogel, je valed rabe Vaše Revalesscière du Barry popolnoma zdrav.

Viljem Burkart, ranocelnik.

Spridevalo št. 72.618.

La Roche sur Yon, 30. julija 1868.

Vaša Revalesscière ozdravila me je popolnem strašnih želodčnih in čutnicnih boleznih, katere so me deset let mučile.

(Gospa) Armanda Prevost, posestnica.

Revalesscière je 4krat tečnejša, nego meso, ter se pri odraslih in otrocih prihrani 50krat več na ceni, ko pri zdravilih.

V plehaših pušicah po pol fanta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold. — Revalesscière-Biscuiten v pušicah in Revalesscière-Chocolatée v prahu 12 tas 1 gld. 50 kr., 24 tas 2 gl. 40 kr., 48 tas 4 gl. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gl. Prodaje: Du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarjih in specerjskih trgovcih; tudi razpošilja dušjaka biha na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povzetjih. V Ljubljani Ed. Mohr, J. Svo b o d a, lekar pri „zlatem orlu“, v Reki pri lekarju J. Pročamu, v Celovcu pri lekarju Birnbacherju, v Spiljetu pri lekarju Aljinoviču, v Trstu pri lekarju Jakobu Serravallo, pri drogeristu P. Rocca in J. Hirschu, v Zadru pri Androviču. (99)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne.“

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.